JAVASCHE COURANT. No. 34.

DINGSDAG den 18den Maart 1828.

OFFICIEEL GEDEELTE.

(*Besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, van den 12den maart 1828 no. 17.*)

IN NAAM DES KONINGS.

De Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indie,

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Te arresteren het navolgend

REGLEMENT *op het bestuur der Policie onder den Inlander, in de Stad en Voorsteden van Batavia.*

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. De Stad en Voorsteden van Batavia zullen definitievelijk zijn verdeeld in zes districten, als:

1. *De Stad en Zuider-Voorstad.*

Ten noorden bepaald door het zeestrand.

Ten oosten door de heemraden rivier en de stads buitengracht.

Ten zuiden door de groote rivier en het Chinesche kamp.

Ten westen door de stads buitengracht, en van daar in eene regte lijn tot aan zee.

2. *Het Ooster District.*

Ten noorden bepaald door het zeestrand van de monding van de heemraden rivier tot aan het oost einde van Kampong Baroe.

Ten oosten door de Vinkenvaart tot aan de rivier Toegoe, voorts die rivier opwaarts tot aan de gegraven Sonthar, dan door deze vaart tot aan den slokkan, en eindelijk langs den slokkan tot aan de grenspaal te Weltevrede.

Ten zuiden door den weg naar Tanabang van voormelde grenspaal tot aan de brug van Prapatan over de rivier Tjiliwong.

Ten westen door de rivier Tjiliwong langs Goenoeng sahari [illegible] buitengracht vereenigt, en van daar langs de [illegible] rivier tot aan zee.

3. *Het Zuider District.*

Ten noorden bepaald door de groote rivier of Tjiliwong.

Ten oosten door dezelve rivier tot aan den weg van Tanabang naar Weltevrede bij de brug Prapatan.

Ten zuiden door dien weg tot aan de rivier Krokot.

Ten westen door de rivier Krokot tot hare vereeniging met de groote rivier.

4. *Het Zuidwester District.*

Ten noorden bepaald door de Bacharachtsgracht van de Mokervaart tot aan de rivier Krokot.

Ten oosten door de rivier Krokot tot aan den wester grooten weg naar Buitenzorg.

Ten zuiden en zuidwesten door dien westerweg tot aan den karreweg op Daalzigt of Djatie.

Ten westen door dien karreweg tot aan de zuiderringsloot en langs dezelve tot aan en door de Mokervaart.

5. *Het Wester District.*

Ten noorden bepaald door het zeestrand.

Ten oosten van het zeestrand in eene regte lijn langs de westelijke stads buitengracht tot aan Bacharachtsgracht.

Ten zuiden door de Bacharachtsgracht tot aan de Mokervaart of Ankee.

Ten westen door de rivier van Ankee van de monding der Bacharachtsgracht tot Ankee.

6. *Het Chinesche Kamp.*

Art. 2. Over elk der vijf eerste districten zal zijn gesteld een Inlandsch hoofd, met naam van Districts Kommandant, te benoemen door den Gouverneur Generaal in Rade.

3. Het zesde district of de Chinesche kampong zal blijven onder het beheer van den kapitein der Chinezen op denzelfden voet en dezelfde wijze, als tot hiertoe heeft plaats gehad.

4. De Inlandsche bevolking in elk der 5 eerste districten (de Chinezen daaronder begrepen) is, wat de administratie der politie en de huishoudelijke inrigtingen van het district aangaat, onderworpen aan de respectieve kommandanten.

5. Elk der vijf eerste districten zal zijn verdeeld in zoo vele wijken, als noodig zal worden bevonden, daarin zoo veel mogelijk de tegenwoordige verdeeling volgende.

6. Over elke dezer wijken zal zijn gesteld een Inlandsch wijkmeester of kamponghoofd, ter benoeming van den resident, die hem van eene ongezegelde acte van aanstelling zal voorzien.

7. Wanneer echter in een dier wijken 25 of meer Chinesche huisgezinnen verspreid gevonden worden, zullen zij bij uitsluiting staan onder hun eigen wijkmeester, gelijk dit ook zal worden in acht genomen, wanneer bij vervolg van tijd eene wijk van eenig district geheel uit Chinesche huisgezinnen te zamen gesteld bevonden werd.

8. In beide gevallen echter zullen die wijkmeesters, naar aanleiding van van art. 4, aan de districts kommandanten ondergeschikt zijn.

9. Ten [illegible] de tegenwoordige bepalingen blijven bestaan, met dien verstande nogtans, dat zij, even als de chinezen, voor zoo ver de administratie der policie en de huishondelijke inrigtingen van het district hunner inwoning aangaat, aan de wijkmeesters en districts kommandanten zullen onderworpen zijn; hiervan is echter het doen van wachten uitgezonderd.

10. Onder de mooren zijn de arabieren niet begrepen, maar deze laatstgenoemden staan in alles met de overige inlandsche bevolking gelijk.

11. Bij voortduring zullen alle vrij gegeven slaven zich laten opschrijven bij den kommandant der papangers, welke verpligting in de te geven vrijbrieven uitdrukkelijk zal moeten worden bekend gesteld.

12. Elk districts kommandant zal genieten eene maandelijksche bezoldiging van *f* 150 guldens uit 's lands kas.

13. Hij zal daarenboven de bevoegdheid hebben om voor elk trouwbriefje dat hij verleent, ten zijne behoeve, van de belanghebbenden te vorderen één gulden.

14. Ieder manlijk ingezeten van een district, die zich in het huwelijk wil begeven, zal verpligt zijn zich, vooral bij zijn districts kommandant, van zulk een trouwbriefje te voorzien, en is het aan elk wien zulks mogt aangaan, op arbitraire correctie verboden, hem, zonder het vertoon van zulk een briefje, in het huwelijk te verbinden.

15. De [illegible] den geene bezoldiging uit 's lands kas, maar zij zullen voor elk hoofdbriefje dat zij afgeven, mogen vorderen, ten hunnen behoeve *f* 0:-25, vijf en twintig cents.

16. Ieder manlijk ingezeten boven de 14 jaren, kommandanten, kapiteins, luitenants, vaandrigs en dergelijke, alsmede de chinezen, daarvan uitgezonderd, zal eenmaal 's jaars en wel in de maand januari, zich bij den wijkmeester van zijne wijk van een hoofdbriefje moeten voorzien, en hem daarvoor betalen *f* 0:-25, vijf en twintig cents, of poene van arbitraire correctie, blijvende de laatstgenoemde onderworpen aan het gewoon hoofdgeld.

17. De districts kommandanten staan gelijk met rongos, of onder regenten van groote afdeelingen, en zullen mitsdien dezelfde onderscheidingsteekenen voeren als aan dezelve bij art. 5 en 6 van het reglement op de titels en rangen, enz, gearresteerd bij Resolutie der Regering van den 23sten februari 1824. (staatsblad no. 13), zijn toegekend; onder de duidelijke verpligting, om in de uitoefening hunner functien die onderscheidingsteekenen altijd bij en met zich te voeren.

18. De wijkmeesters staan gelijk in rang met onder demangs, en zullen mitsdien de onderscheidingsteekenen voeren aan [illegible] toegekend, onder dezelfde verpligting, als hierboven voor de districts kommandanten is bepaald.

19. De moskees of Mahomedaansche tempels, welke tot nog toe onder de 13 kommandanten behooren, zullen met alle daaraan verbondene geestelijken overgaan tot den districts kommandant, in wiens ressort zij gelegen zijn.

20. In elk district zal bestaan een districts raad, te zamengesteld uit den districts kommandant als voorzitter, den panghoeloe van elke moskee, en een gelijk getal wijkmeesters, waarvan de jongste in dienst de functien van Jaxa bij denzelven zal waarnemen.

21. Voor deze districts raden zullen worden gebragt alle kleine geschillen onder den inlander tot *f* 20, en daar beneden, zonder hooger beroep; voorts die, welke loopen over *f* 21 tot en met *f* 50, van welke aan den landraad zal kunnen worden geappelleerd.

22. Voor deze districts raden zal overigens worden geprocedeerd, zoo als dit voor de bopatihs raden is bepaald bij het reglement *op de administratie der politie en criminele en civiele regtsvordering onder den inlander.*

23. Alle godsdienstige geschillen, alsmede huwelijks zaken, erfenissen en besterfenissen, voor zoo ver daaromtrent niet bij notariele acte is gestipuleerd, zijn bij uitsluiting aan de districts raden onderworpen.

24. Van derzelver uitspraken zal echter in zeer gewigtige gevallen hooger beroep worden toegestaan, ter beoordeeling van den resident, die, daartoe termen vindende, een grooten districts raad zal beleggen, te zamengesteld uit de vier overige districts kommandanten, waarvan de oudste in dienstjaren voorzitter zijn zal, en uit den oudsten panghoeloe van elk dier districten; zullende de hoofd-panghoeloe en hoofd-jaxa bij den landraad alsdan daarbij hunne functien waarnemen.

25. De chinezen, in de vijf eerste districten woonachtig, zijn aan de regtsmagt der districts raden niet onderworpen, dan voor zoo ver zij eischers zijn.

26. Het beheer der administrative en geregts policie onder den inlander is bij uitsluiting opgedragen aan de wijkmeesters en de districts kommandanten, onder de leiding en het toezigt van den resident en assistent resident der stedelijke policie.

27. De wijkmeesters staan mitsdien onder de onmiddelijke bevelen van de distrits kommandanten, waaronder zij sorteren, en zijn aan dezelve rekenschap schuldig voor de uitvoering van alle ontvangen bevelen en voor alle daden ambtshalve door hen verrigt.

28. De districts kommandanten zijn onmiddelijk ondergeschikt aan den assistent resident der stedelijke policie, en aan denzelven rekenschap schuldig voor de uitvoering van alle ontvangen bevelen en voor alle daden ambtshalve door hen verrigt.

29. De wijkmeesters en de districts kommandanten zijn voorts verpligt de officieren van justitie ten dienste te staan, wanneer zij in persoon in de wijk of het district, ambtshalve mogten werkzaam zijn, en hunnen bijstand rekwireren.

30. Zij zijn tevens verpligt, gemeenschappelijk met de onder-schouten te werk te gaan, en hun, ten dienste der policie, allen bijstand te verleenen, even als aan de deurwaarderen van den raad van justitie en de landraden, in het doen hunner exploicten.

Van de Wijkmeesters.

31. De wijkmeesters zullen waken voor de handhaving van goede orde, rust en veiligheid en voor de bewaring der openbare gezondheid, elk in zijne wijk en mitsdien toezien dat door een ieder opgevolgd worden alle plaatselijke keuren, [illegible] en speciale pacht condition daaronder begrepen, en in het bijzonder het reglement op de brandspuiten, alsmede de bepalingen op het onderhoud der kampongs, wegen en bruggen, en de uitmoddering der kampongs, grachten, sloten, enz., en eindelijk de publikatie van 28 mei 1823, op het aanhouden van schiet-geweer en buskruid.

32. De wijkmeesters zullen zorgen dat des nachts in elke wijk, op de daartoe bestemde plaats, door weerbare manschappen, behoorlijke wacht en rondes gedaan worden, naar volgens de daarvan aan hen door den assistent resident der stedelijke policie te geven ronde-briefjes.

33. De wijkmeesters zullen die wachten, ter sterkte van acht tot twaalf manschappen, regelen naar eene door hen te formeren wachtrol, waartoe door elk huis niet meer dan *een* man zal worden geleverd.

34. Die wachten zullen des avonds om 8 ure opgezet, en des morgens ten 5 ure ingetrokken worden.

35. Door deze wachten zullen opgevat en aangehouden worden:

a. Vagabonden, verdachte of zonder pas reizende personen.

b. Vreemdelingen, welke zonder voorkennis van den wijkmeester des nachts in de wijk zullen gevonden worden.

c. Alle overtreders van algemeene of plaatselijke wetten, keuren of ordonnancien.

d. Alle rustverstoorders.

e. Alle rondzwervende soldaten of zeevarenden.

f. Alle inlanders en daarmede gelijkstaande personen, die des avonds na 8 ure op 's heeren wegen gevonden worden te dragen of te vervoeren pakken of andere goederen dan wel te leiden handpaarden, buffels of ander vee, en daartoe van geen pas zijn voorzien.

g. Alle inlanders, chinezen en lijfeigenen, welke des avonds na 8 ure gevonden worden op 's heeren wegen, of in vaartuigen op rivieren, grachten enz. zonder licht, gewapend of ongewapend.

36. De wijkmeesters zullen alle, om reden hier boven vermeld, aangehouden personen des morgens ten 5 ure brengen bij hunne respective districts kommandanten; ingeval echter het europeanen, of daarmede gelijkstandige zijn, zullen zij dezelve dadelijk na de opvatting overbrengen aan den naasten onderschout en daarvan hunne respective kommandanten des morgens ten 5 ure kennis geven.

37. De wijkmeesters zullen hebben te letten op het huishouden, doen en bedrijf van de bewoners hunner wijk; wanneer zij er eenige bevinden zullen die, niettegenstaande zij van zich zelven geene middelen hebben om te leven, zich echter niet bevlijtigen iets bij der hand te nemen om een eerlijk onderhoud te hebben, zoo zullen zij hetzelve ter kennisse brengen van den assistent resident voor de policie der stad, ten einde op derzelver bedrijf nader kunne worden gelet.

38. De wijkmeesters zullen aan bij hen ter goeder naam en faam bekendstaande inlanders en daarmede gelijkstaande personen, ingeval deze daarom kwamen verzoeken, afgeven een pas, ten einde des avonds na 8 ure te kunnen vervoeren goederen, paarden, buffels of ander vee, dan wel beladen of ledige vaar- of voertuigen, in welke pas de aard, hoeveelheid en bestemming der goederen enz. zal zijn uitgedrukt.

39. Wanneer vreemde vaar- of voertuigen den nacht in eenige wijk overblijven, zal de wijkmeester dezelve eene leg of standplaats aanwijzen, en daar bij eene wacht plaatsen, die niet zal dulden dat de voerders zich verwijderen.

40. De wijkmeesters zullen waken tegen alle heimelijke en ongeoorloofde bijeenkomsten, en dezelve ontdekkende, daarvan dadelijk aan hunne respectieve districts kommandanten kennis geven.

41. De wijkmeesters zullen waken tegen het te koop stellen of gebruiken van alle bedorven eetwaren en dezelve achterhalende, terstond doen weg werpen.

42. De wijkmeesters zullen toezien dat geene krengen of andere verrottende en stinkende voorwerpen langs 's heeren wegen, straten of rivieren en grachten enz. blijven liggen of afdrijven, maar dezelve ter plaatse, waar zij gevonden worden, terstond doen opnemen of opvisschen, en ter bekwamer plaatse doen begraven.

43. De hekken en gebouwen langs 's heeren wegen behoorlijk gewit en schoon gehouden moetende worden, zoo zullen de wijkmeesters alle die genen die hierin natatig mogten zijn behoorlijk aanmanen, en bij onwilligheid om hieraan te voldoen bij de stedelijke policie aanklagen, en laatstgemelde als dan verbeuren eene boete van *f* 10, tien guldens.

44. Zoodra er zich in eenige wijk eene heerschende of besmettelijke ziekte, inzonderheid de natuurlijke kinderpokken mogt openbaren, zal de wijkmeester daarvan onmiddelijk kennis geven aan zijn districts kommandant, en inmiddels het besmette huis ter waarschuwing met een duidelijk zigtbaar wit kruis aan den hoofd ingang merken.

45. De wijkmeesters zullen voorts de vaccinateurs in de uitoefening [illegible] zijn, en toe- [illegible] daartoe worden aangewezen.

46. Zij zullen almede gedurende de maand januari jaarlijks moeten opnemen het getal paarden, alsmede rijtuigen, van inlanders en daarmede gelijkstaande personen in hunne wijk zich bevindende, en zulks op de daartoe ingerigte kohieren noteren, ten einde voor ultimo januari ingeleverd te worden aan den assistent resident voor de policie der stad.

47. De wijkmeesters zijn verpligt tot de opsporing van alle gedroste slaven.

48. Een gedroste slaaf in eene wijk buiten toedoen van den wijkmeester gevonden wordende, en bij onderzoek gebleken zijnde dat deszelfs verblijf aan den wijkmeester niet onbekend was of wel dat de slaaf reeds tweemaal 24 uren of langer zich buiten zijne voorkennis daar in had opgehouden, zal de wijkmeester het opvatloon betalen, en zulk een slaaf niet gevat wordende voor de schade aansprakelijk zijn.

49. Daarentegen zal door den eigenaar aan den wijkmeester van elken door hem of van zijnentwege opgevatten gedrosten slaaf een opvatloon worden betaald, te weten:

f 8 wanneer de opvatting geschiedt in het district, waarin de lijfheer woont.

f 12 wanneer de opvatting geschiedt buiten dat district.

f 16 wanneer de lijfheer woont in de ommelanden.

f 24 wanneer [illegible] afgelegen plaatsen.

Voor de betaling van dit opvatloon zal de slaaf executabel zijn.

50. De wijkmeesters zullen bij de politie brengen alle vrije bedienden, die heimelijk iemands dienst verlaten hebben en zich in hunne wijk ophouden.

51. De wijkmeesters zullen met den meesten vlijt onderzoek doen na alle misdaden en wanbedrijven, overtredingen van algemeene of bijzondere pacht-voorwaarden of plaatselijke keuren en reglementen, welke ter hunner kennisse komen, ten einde de daders te ontdekken en in handen van het geregt te leveren en zoodanige kondschappen inwinnen als het gepleegde feit tot de meeste klaarheid kunnen brengen.

Zoodra zij kennis bekomen hebben van eenig gepleegd misdrijf of overtreding, zullen zij daarvan onverwijld mededeeling doen aan hunnen districts kommandant.

52. Wanneer er in eene wijk een lijk gevonden wordt, zal de wijkmeester hetzelve onder bewaring stellen en rapport maken aan zijn districts kommandant.

53. Dit lijk zal alzoo daar verblijven tot dat het door

de policie zal zijn geschouwd; ingeval echter het lijk van een drenkeling ware, zal hetzelve met den meesten spoed gebragt worden ten huize van den naast bij zijn den stads genees- of heelmeester.

54. De wijkmeesters zullen verpligt zijn een naauwkeurig naam-register te formeren en jaarlijks te vernieuwen van alle manlijke ingezetenen, boven de 14 jaren tot de Inlandsche natie behoorende, vrije bedienen bij Europeanen of anderen inwonende daar onder begrepen, met bekendstelling van derzelver ouderdom en beroep, het getal hunner vrouwen en kinderen, jongens en meisjes afzonderlijk.

55. Van dit naam-register zullen zij dadelijk na deszelfs formatie of vernieuwing een afschrift zenden aan hunne respectieve districts kommandanten, en aan dezelve telken weeke een opgave inzenden van de veranderingen daarin door verhuizing voorgevallen.

56. De wijkmeesters zullen daarenboven naauwkeurige aanteekening houden van alle geboorte, huwelijks en sterfgevallen onder de Inlandsche ingezetenen, en daarvan alle 14 dagen een afschrift zenden aan hunne respectieve districts kommandanten, onverminderd hunne verpligting ten dezen aanzien jegens boedelmeesteren.

57. De wijkmeesters zullen aan alle manlijke ingezetenen van hunne wijk afgeven een hoofd briefje, zoo als in artikel 16 hierboven is gezegd, en toezien dat hetzelve met het tjapje van den districts kommandant worde afgeteekend, en niet toelaten dat eenig vreemdeling of ingezeten uit eene der andere wijken, dan wel vrij gegeven slaven, zich in hunne respectieve wijken komen nederzetten, zoo de eerstgenoemde niet voorzien zijn van een pas, hoofdbriefje of borgtogt, en de laatsten niet zullen aantoonen van te hebben voldaan aan art. 11 dezer algemeene bepalingen, maar de zoodanigen aanhouden en bij den districts kommandant brengen.

58. Ieder wijkmeester van intentie zijnde uit de eene naar eene andere wijk te verhuizen, zal hiervan kennis geven aan den assistent resident, proponerende te gelijker tijd een ander geschikt persoon in zijne plaats sub poene van eene boete van f 10 (tien guldens).

59. De wijkmeesters zullen boven hunne huisdeur ophangen een houten bord voerende het stads wapen, de woorden wijkmeester en het nummer en de letter van de wijk.

Van de Districts Kommandanten.

60. De districts kommandanten zullen waken en door de wijkmeesters doen waken voor de handhaving van goede [illegible] en veiligheid en voor de bewaring der openbare gezondheid [illegible] zien en door de wijkmeesters doen toezien, dat door een ieder opgevolgd worden alle plaatselijke keuren, ordonnancien of reglementen, de algemeene en speciale pacht-conditien daaronder begrepen, in het bijzonder het reglement op de brandspuiten, alsmede de bepalingen op het onderhoud van alle kampongs, wegen en bruggen, en de uitmoddering der kampongs grachten en sloten, ten koste der inwoners van elke wijk, voor een daarvan door elken districts kommandant gemaakten en door den assistent resident goedgekeurden omslag, en eindelijk de publikatie van 28 mei 1823, op het aanhouden van schietgeweer en buskruid.

61. De districts kommandanten zullen toezien dat de wijkmeesters door hunne onderhoorigen de nachtwacht en rondes laten doen, zonder daarvan iemand bij oogluiking of willekeurig tot bezwaar van anderen vrijtestellen, en tevens nagaan of die wachten en rondes hun pligt doen.

62. Wanneer door den assistent resident voor de stedelijke politie tijdelijk nog andere nachtwachten, dan die bij art. 33 bepaald, zullen noodig geacht worden, het zij tot bewaring van Gouvernements gebouwen, of tot bezetting van openbare toegangen of wegen, zullen de districts kommandanten dezelve, ieder voor zoo ver zijn district aangaat, over de wijken verdeelen, naar gelang van het getal van derzelver weerbare manschappen.

63. De districts kommandanten zullen des morgens ten 8 ure aan den assistent resident voor de stedelijke politie in persoon mededeelen alle rapporten hen door de wijkmeesters ten gevolge van art. 36 gebragt, en te gelijk voorbrengen alle aangehouden personen en alle bewijzen ter zake dienende, welke zij inmiddels *hebben kunnen inwinnen, mitsgaders de getuigen.*

64. Onverminderd de rapporten, welke zij dagelijks zullen moeten doen wanneer er iets is voorgevallen, zullen de districts kommandanten twee malen per week, en wel 's maandags en donderdags, des morgens ten 8 ure, zich bij den assistent resident voornoemd vervoegen, en verslag doen van al hetgeen in den tusschentijd in hunne districten is voorgevallen en ter hunner kennisse gekomen, en rekenschap geven van de uitvoering der aan hen gegeven bevelen.

65. De districts kommandanten zullen waken en door de wijkmeesters doen waken tegen alle heimelijke en ongeoorloofde bijeenkomsten, en dezelve ontdekkende, of daarvan berigt ontvangende, daarvan onmiddelijk den assistent resident voor de stedelijke politie onderrigten.

66. De districts kommandanten zullen toezien dat de bepalingen bij artikel 40, 41, 42, 43, 44 en 45 van dit reglement en door de wijkmeesters stiptelijk achtervolgd worden, en daarvoor verantwoordelijk zijn; van hunne bevinding zullen zij den assistent resident dadelijk onderrigten.

67. De districts kommandanten zullen, zoo door zich zelven, als door de wijkmeesters, en andere ter hunner beschikking staande personen met den meesten vlijt onderzoek doen en laten doen, naar alle misdaden, misdrijven en overtredingen, zoo der algemeene en bijzondere pacht-conditien, als der plaatselijke keuren en reglementen, welke ter hunner kennisse zijn gekomen, ten einde de daders op te sporen en in handen van het geregt te leveren, en voorts zoodanige kondschappen inwinnen als het gepleegde feit tot de meeste klaarheid kunnen brengen.

Zoodra zij kennis bekomen van een gepleegde misdaad of overtreding, zullen zij daarvan den assistent resident voor de stedelijke politie onderrigten.

68. De districts kommandanten kennis bekomende dat er in hun district een lijk gevonden is, zullen daarvan onmiddelijk aan den assistent resident rapport maken.

69. De districts kommandanten zullen verpligt zijn te voldoen aan alle rekwisiten, welke van hen ingevolge de bestaande verordeningen zullen worden gevorderd, ten dienste van het Gouvernement, tot het geven van transport middelen voor reizigers en goederen, en tot het verstrekken van koelies.

70. De districts kommandanten zullen de hand houden aan de uitvoering der bepalingen op de vrij gegeven slaven, en de zoodanigen, welke daaraan niet hebben voldaan, brengen voor den assistent resident der stedelijke politie.

71. De districts kommandanten zullen toezien dat geene vrije menschen als slaven verkocht of als verpandelingen behandeld en gehouden worden.

72. De districts kommandanten zullen twee malen 's weeks houden districts raad, en wel dingsdag en vrijdag ten einde in dezelve uitspraak te doen over alle klagten of over alle geschillen, welke ingevolge artikel 21 en 23 der algemeene bepalingen ter cognitie van dien raad staan.

73. De districts kommandanten zullen ook bevoegd zijn uitspraak te doen, in of buiten den districts raad, in alle kleine twisten, oneenigheden en rechterijen tusschen Inlanders [illegible]

74. Van zaken waarin door de distrikts kommandanten in of buiten dien raad uitspraak gedaan is, zullen zij houden een summier register in de maleische taal, waarvan zij na den afloop van elke vergadering een afschrift zullen zenden aan den resident.

75. De distrikts kommandanten, in of buiten den distrikts raad, zullen geene hoogere boete dan van f 3 en daar beneden mogen opleggen, en niemand ten gevolge hunner uitspraken in hechtenis doen nemen, buiten autorisatie van den resident.

76. Partijen met de uitspraak van den distrikts kommandanten in zaken bij art. 73 omschreven, geen genoegen nemende, kunnen daarvan zich op den resident zelven beroepen.

77. De distrikts kommandanten zullen uit de registers, welke hun volgens art. 54 door de wijkmeesters worden toegezonden, een algemeen register formeren, en daarop naauwkeurig aanteekenen alle veranderingen door geboorte, overlijden, verhuizing enz. voorgevallen.

78. De distrikts kommandanten zullen nog uit de geboorte-, trouw- en sterf-lijsten die hun ingevolge art. 56 door de wijkmeesters worden ingezonden, een geheel formeeren, en daarvan den assistent resident een afschrift of uittreksel zenden, zoo dikwijls die ambtenaar dat zal vorderen.

79. De distrikts kommandanten zijn in het algemeen verantwoordelijk voor alle handelingen hunner ondergeschikten, welke zij uit den aard hunner betrekkingen hadden moeten en kunnen tegengaan of voorkomen.

80. De distrikts kommandanten zullen boven de deur hunner woning hebben een vierkant bord, vertoonende het Koninklijk wapen met het omschrift, « Distrikts kommandant van het . . . . . . distrikt." Voorts zullen zij bij hunne woningen aan den openbaren weg een bord hebben geschikt om daarop aanteplakken alle publikatien en bekendmakingen van wege de hooge overigheid of andere autoriteiten gedaan.

81. De distrikts kommandanten zullen in handen van den resident afleggen den navolgenden eed op de bij hunnen Godsdienst gebruikelijke wijze.

« Ik beloof en zweer dat ik om tot mijne tegenwoor-
« dige bediening te geraken, aan niemand, wie hij zij,
« eenige geschenken gegeven heb of geven zal."

« Dat ik de bevelen van den resident, en de hooge
« overigheid getrouw en met ijver zal uitvoeren, of door
« mijne ondergeschikten doen uitvoeren."

« Dat ik mijne onderhoorigen regtvaardig en billijk zal « behandelen, zonder partijdigheid."

« Dat ik van niemand, wie hij zij, die voor mij als kom« mandant in eenige zaak betrokken is, giften of geschen« ken zal aannemen."

« Dat ik voor de rust en goede orde met al mijn ver« mogen zal waken."

« En dat ik al mijne verpligtingen naar mijn geweten « en beste kennis zal vervullen, zonder daarvan, om lief « of leed, gunst of ongunst, en vriend of vijandschap, « aftewijken.

82. Door dit reglement worden voor vervallen gehouden alle daarmede strijdige bepalingen.

2°. Tot distrikts kommandanten te *Batavia* te benoemen.

Abdul Madjies Bodjeng.
Hambdja Abdul Raup.
Alimoedier Tamien Dossol.
Tjing Djamaloedien Wangsa [illegible] Negara,
Kamaloedien Djasia Negara.
[illegible] tractement van *f* 150 's maands.

3°. Honorabel als Inlandsche kommandanten met behoud van rang en titel te ontslaan:

Mochamad Abdul Kadier,
Mochamad Tjing Naim Bakti Naja Widjaja,
Adul Hatiek,
Mochamad Kassiem,
Mohiedsie Mochamad Djidar Ismael Sodjaja,
Baharam Basier,
Tjing Tahapien.

en hun respectivelijk het genot hunner tegenwoordige inkomsten à *f* 33 $33\frac{1}{3}$'s maands toeteleggen als pensioen.

4°. Honorabel met behoud van rang en titel, doch zonder pensioen, als Inlandsche kommandanten te ontslaan *Awas Karta Djaja.*

5°. Enz.

En zal afschrift enz.

TJILPANNAS, *den 12den maart 1828.*

LD. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES.

(Besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, van den 13den maart 1828 no. 8.)

IN NAAM DES KONINGS.

De Kommissaris Generaal over Nederlandsh Indië,

Heeft goedgevonden en verstaan, te [illegible], zoo als [illegible] of[illegible]ficieren, die dezelfde tractementen als de Europesche genieten, bij verpleging in de hospitalen dezelfde verpleeggelden, en de zoodanige die slechts de helft dier tractementen genieten ook slechts de helft der verpleeggelden zullen betalen; zullende zij, wanneer zij gepensioneerd mogten zijn, in navolging van het besluit van 24 julij 1823 no. 20 (staatsblad no. 30), slechts de helft van het vorenstaande voldoen.

Afschrift, enz.

TJILPANNAS, *den 13den maart 1828.*

LD. Burggraaf DU BUS DE GISIGNIES.

Publikatie.

IN NAAM DES KONINGS.

De Luitenant Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indië,

IN RADE.

Allen die deze zullen zien of hooren lezen, saluit! doet te weten.

Dat bij eene Resolutie op heden in Rade van Indië, genomen krachtens autorisatie van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Voor het loopende jaar 1818 te inhereren de voorwaarden, bij art. 1 der publikatie van 31 januari 1826 (staatsblad no. 4), voor de verhuring der koffij-tuinen op Java over het jaar 1826 vastgesteld, behoudens de navermelden alteratie.

Ten tweede: Met alteratie in zoo ver van art. 14 der voorwaarden, voor de verhuring der koffij-tuinen, gearresteerd bij besluit van Kommissarissen Generaal van 7 november 1817 (staatsblad no. 55), te bepalen, dat de koffij van de huurders der tuinen door het Gouvernement, gedurende het jaar 1828 zal worden aangenomen tegen den prijs van *f* 17 de pikol, of 17 cents per katje, wanneer de koffij *in voldoening van de landrenten der koffij tuinen* wordt opgebragt, doch dat het *gansche product* van wege den lande tegen niet meer dan *f* 15 de pikol, of 15 cents per katje, zal worden aangenomen, van zoodanige huurders als hunne koffij te koop zullen komen aanbieden.

En op dat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze alom waar zulks gebruikelijk is, worden afgekondigd en aangeplakt, in de Nederduitsche, Inlandsche en Chinesche talen.

Lasten en bevelen voorts, dat alle hoogere en lagere kollegiën en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder zoo veel hem aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering dezer de hand zullen houden, zonder eenige ooglulking of aanzien des persoons.

Gegeven te Batavia, den 14den maart 1828.

De Luitenant Gouverneur Generaal, over Nederlandsch Indië,
Bij afwezendheid.
De Raad van Indië,
CHASSÉ.

Ter ordonnantie van Denzelven,
De Algemeene Secretaris, wd. Raad van Indië,
BOUSQUET.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Parijs, den 15den october.

De *Moniteur* beantwoordt heden eenige mededeelingen van een dagblad, hetwelk het wil doen voorkomen als of de bemoeijing van Engeland en van Frankrijk met de zaken van het Oosten niet anders dan eene voorzorg zoude zijn tegen Rusland. Men behoeft de overeenkomst slechts te lezen, zegt de *Moniteur*, om te zien dat dezelve niet anders schijnt dan eenen stelligen afstand van alle vergrooting van grondgebied. Rusland heeft, door het teekenen van dit tractaat, alle vrees doen verdwijnen, die men, ten gevolge van oude herinneringen, nog zoude hebben kunnen koesteren. Door de toetreding tot hetzelve, heeft het zich zoodanig verbonden aan de instandhouding van het evenwigt, dat het, zonder zich zelve als het ware tegen te spreken, geene plannen tot vergrooting zoude kunnen maken of weder opvatten. En hoe zoude het, met zoodanige voornemens, deel aan eene overeenkomst genomen hebben, die dezelve afkeurt? Het is onlochenbaar dat in het tractaat het te houden gemeenschappelijk gedrag, in geval van weigering, duidelijker is voorgeschreven dan in de veronderstelling van eenen gewapenden tegenstand tegen de bemiddelende mogendheden; maar men kan zich ten minsten overtuigd houden, dat dit gedrag zoude overeenstemmen met den geest der overeenkomst, aangezien de wijze niet van het grondbeginsel en de uitvoering niet van het voornemen kan verschillen; en om dat de bemiddelende magten hebben verklaard, dat de eerzucht ten eenenmale vreemd was aan de beweeggronden van hunne tusschenkomst, kon op niets, dat de bijzondere eerzucht [illegible] bevorderen, als een gevolg [illegible]

De grond van de europische staatkunde [illegible] van den vrede. Is zulks niet inderdaad het natuurlijk gevolg van eenen staat van zaken, waarin de voorspoed der staten gegrond is op het crediet! Want het voedsel van het crediet is de arbeid, et de waarborg van den arbeid is de vrede. Men kan verzekeren, zonder vrees van door de gebeurtenissen te worden gelogenstraft, dat elke gedachte, die, zelfs in eene verre toekomst, dezen gezegenden vrede zoude kunnen storen, zorgvuldiglijk uit den raad van elken souverein zal worden gebannen.

Niet alleen tusschen de verschillende kabinetten, maar tusschen de europische volkeren zelve is een bondgenootschap van belangen en denkbeelden tot stand gebragt, tot heden onbekend in de geschiedenis der natien. De staatkunde is als het ware herschapen door dit verbond. Voorheen bestond dezelve in niet anders dan in de kunst om lagen te leggen; tegenwoordig kan zij beschouwd worden als de kunst om de verschillende belangen overeen te brengen. De toenmalige betrekkingen waren als een sijstema van geheime vijandelijkheden; de hedendaagsche, daarentegen, zijn konstmatige vereenigingen om den tegenstand te verzwakken en te wijzigen, en zoodoende tot eene gemeenschappelijke gedachte te vormen.

Laat ons dienhalve deze eeuw beoordeelen, zoo als zij beoordeeld moet worden, naar hare behoeften en hare belangen.

Laat ons de staatkunde der kabinetten beoordeelen naar den geest van elke gezonde politiek, de behoeften en de belangen der eeuw.

[illegible] *ter aanmoediging der schoone kunsten* [illegible]

PRYSKAMP EN TENTOONSTELLING VOOR HET JAAR 1828.

VOORSCHRIFT van den Prijskamp des jaars 1828.

De Koninklijke Maatschappij ter aanmoediging der schoone kunsten, te Antwerpen, stelt, door hare bestierende commissie, de vier navolgende onderwerpen voor, tot den prijskamp van het jaar 1828.

SCHILDERKUNST.

HUISLYKE VERKEERING.

Het afscheid van eene jonge Bruid uit haar 's Vaders huis.

De figuren, ten minsten zes in getal, mogen in lengte niet onder de 22, noch boven de 30 Nederlandsche duimen (centimeters) aangelegd zijn. De grootte van het stuk, in olieverf geschilderd, wordt aan de keus van den schilder overgelaten.

De prijs is eene eerpenning en eene begiftiging van driehonderd guldens Nederlandsch geld.

LANDSCHAP.

Een boomrijk landschap met sneeuw bedekt; op den voorgrond bevinden zich eenige landlieden bij een vuur.

(Zie verder het Bijvoegsel.)

Bijvoegsel der Javasche Courant.

DINGSDAG, den 18den Maart 1828.

De hoogte van het stuk, in olieverf geschilderd, wordt bepaald tusschen 70 en 76, en de breedte, tusschen 84 en 90 Nederlandsche duimen (centimeters).

De prijs is een eerpenning en eene begiftiging van drie honderd guldens Nederlandsch geld.

BEELDHOUWKUNST.

» *Achilles op den oogenblik dat men hem Briseïs ontnomen heeft.* Een zittend beeld."

Het beeld moet ten minste op de lengte van eene Nederlandsche el (meter) zijn aangelegd.

De prijs is een eerpenning en eene begiftiging van drie honderd guldens Nederlandsch geld.

BOUWKUNST.

» *Koninklijk instituut van kunsten en wetenschappen.*"

De mededingers zullen ten minsten drie teekeningen inleveren, te weten den grond, den bijzonderen gevel en de doorsnede.

De meetlijn moet op eenen duim Nederlandsch voor elke el genomen zijn.

De prijs is een eerpenning en eene begiftiging van honderd vijftig guldens Nederlandsch geld.

GRAVEERKUNST.

Er is door de Maatschappij ter beschikking van de bestierende commissie gesteld eene som, welke tot *f* 500 kan gebragt worden, om, volgens haar goeddunken, als aanmoediging uitgereikt te worden aan de vervaardigers der in koper gesneden of geëtste werken, die ter tentoonstelling zullen ingezonden worden.

VOORWAARDEN.

PRIJSKAMP.

1. De schilderijen, beelden of ontwerpen moeten aan de Koninklijke Academie der beeldende kunsten te Antwerpen, vrachtvrij, toegezonden worden, en daar uiterlijk op 19 julij 1828 besteld zijn.

2. De Kunstenaar zal aan het stuk, voor den prijskamp bestemd, eene zinspreuk of eenig ander kenteeken hechten, hetwelk ook voor opschrift dienen moet van een verzegeld en afzonderlijk briefje, waarin hij zijne naam en voornamen, huisvesting, woon- en geboorteplaats aanduiden zal. Dit briefje, gesloten in eenen naamloozen of onderteekenden brief, moet den secretaris vrachtvrij toegeschikt worden, en hem van den prijs van het afgezonden stuk en van de daartoe passende opmerkingen kennis doen dragen.

3. Niemand wordt tot den prijskamp toegelaten, dan die in het Koningrijk der Nederlanden geboren of woonachtig is.

[illegible] mogen niet [illegible] kamp, waarin zij eenmaal den eerpenning [illegible]

5. Alle de stukken, die deel maken van den prijskamp, zullen ten toon gesteld worden in de zaal, waarvan later gewag wordt gemaakt, en daarna aan hunne eigenaars worden terug gegeven; zoo nogtans, dat de overwinnaars eene schets van hun werk tot gedenkteeken aan de Maatschappij zullen moeten laten, en dezelve binnen het jaar na de uitspraak der regters inzenden; indien de kunstoefenaar hierin te kort blijft, zal hij aangezien worden als afstand van zijn werk gedaan te hebben, ten voordeele van de Maatschappij.

6. De schilderijen, beelden of ontwerpen waaromtrent alle de vereischten, bij dit voorschrift bepaald, niet in acht genomen zijn, zullen uit den prijskamp gesloten worden, en op de vertoonzaal verschijnen zonder naam der vervaardigers.

7. De stukken voor den prijskamp zullen beoordeeld worden door kunstoefenaars van Antwerpen en van de omliggende steden; deze beoordeelaars zullen genomen worden, een derde uit inwoners, en twee derden uit buitenstedelingen. De kunstenaars, die naar den prijs mededingen, kunnen niet als regters verschijnen.

8. Onmiddelijk na de beslissing der regters, zullen de briefjes geopend worden, welker zinspreuken of kenteekens overeenkomen met die der bekroonde stukken, op dat de overwinnaars gekend worden. De namen der andere medekampers zullen verzwegen blijven, ten ware zij zelve verlangden bekend te zijn.

9. De uitspraak zal plaats hebben binnen de 20 dagen na de opening der tentoonstelling; doch de Maatschappij zal geenen prijs laten toewijzen in het deel van den prijskamp, voor hetwelk er min dan drie mededingende stukken zouden zijn. De dag der prijsuitdeeling zal later aan de belanghebbenden kenbaar gemaakt worden.

ZAAL VAN TENTOONSTELLING.

10. Er zal in deze stad eene vertoonzaal geopend worden, op het tijdstip, dat de Koninklijke Academie van beeldende kunsten te Antwerpen de stukken van haren grooten wedstrijd zal tentoonstellen. In dezelve zullen alle voortbrengsels der schilder-, beeldhouw-, bouw, graveer- en teekenkunsten, het werk zijnde van nog levende meesters, welk ook hun Vaderland of verblijf zij, worden aanvaard. Kopijstukken en voorwerpen, die, naar het inzien der commissie, de goede orde, de zeden of de betamelijkheid kwetsen, zullen niet worden aangenomen (*a*).

11. De kunstwerken voor de tentoonstelling bestemd, moeten aan de Koninklijke Academie der beeldende kunsten, vrij van vracht, voor den 20sten julij 1828, besteld worden. Elke kunstenaar zal aan den secretaris kennis geven van de afzending, door eenen brief, insgelijks portvrij, waarin hij zijnen naam, voornamen, huisvesting en woning zal aanwijzen, en ten zelven tijde den uitleg van het afgezonden stuk geven. Echter, om aan de kunstenaars de verzending hunner werken zoo onbezwaarlijk te maken als mogelijk is, heeft de Maatschappij vier onderscheidene verzamelplaatsen bestemd, van waar, ten haren koste, doch zonder verantwoording tegen ongeval, de afzending zal geschieden van alle schilderijen, ontwerpen, prenten of teekeningen, die voor den prijskamp niet bestemd zijn, om dezelve na het sluiten der Zaal tot de zelfde plaatsen te rug te zenden; namelijk:

Te Brussel, ten huize van *J. F. C. van Diavoet*, factuur, op de Vaart;

Te Gend, in de Koninklijke Academie;

Te Brugge, in de Koninklijke Academie;

Te Amsterdam, ten huize van mevrouw de wed. *Roos* (*b*).

En zulks bij zoo verre de voorwerpen, vrachtvrij en behoorlijk ingepakt, te Gend en Brussel besteld zullen zijn, ten laatsten op 15 [illegible] op den vijfden der zelve maand [illegible]

12. De kunstenaars, genegen, om hunne tentoongestelde werken te verkoopen, worden aangezocht, er den prijs in hunnen berigtbrief van op te geven, ten einde men aan de voorkomende vragen kunne voldoen. De commissie heeft bij deze het genoegen te berigten, dat, behalve de voordeelen, welke aan de kunstenaars zijn uitgeloofd door het Koninklijk besluit van 25 maart 1827, de Maatschappij wederom een gedeelte van hare penningen bestemd heeft tot het inkoopen van eenige dier stukken.

13. Te rekenen van eersten augustus 1828, zal de vertoonzaal dagelijks open zijn, van 10 ure 's morgens tot 3 ure 's namiddags, en alleenlijk gesloten blijven op de dagen der uitspraak over den prijskamp en der uitdeeling van de prijzen; op de vier eerste dagen der opening en de daar op volgende donderdagen, zullen de ingeschrevenen, voorzien van hunne daartoe geschikte kaarten, alleen ingelaten worden, benevens de vreemdelingen: op alle de andere dagen, tot den dag der sluiting toe, welke op 31 augustus 1828 vastgesteld is, zal de ingang voor een ieder vrij zijn, op de hier boven gemelde uren.

14. Geen der ingezondene werken zal voor de sluiting der zaal kunnen te rug geëischt worden: de commissie zal eene strenge waakzaamheid houden en alle zorg aanwenden tot hunne beveiliging, zonder nogtans borg te blijven voor de onvoorziene toevallen, die dezelve zouden kunnen beschadigen.

15. De kunstwerken, die deel zullen maken van den prijskamp of van de tentoonstelling, en die niet naar eene der bestemde plaatsen, bij art. 11 aangehaald moeten terug keeren, zullen door de eigenaars moeten afgehaald worden binnen de [illegible] hunne kaste terug te krijgen; [illegible]

16. De geslotene naambriefjes welke betrekking hebben tot de onbekroonde stukken van den Prijskamp, zullen met dezelve terug gezonden worden; doch, indien de aflevering van deze voorwerpen binnen de zes maanden na het sluiten der Zaal niet gevorderd mogt zijn, zal de Commissie der Maatschappij de naambriefjes der achterblijvende stukken openen, om deze aan hunne vervaardigers terug te zenden.

Behalven de maatregelen, die de commissie zal nemen tot het verzenden van dit voorschrift, hetgeen in de Nederduitsche en Fransche talen zal gedrukt worden, zijn alle burgemeesters, bestierders van Academien, eigenaars of uitgevers van dagbladen, onderwijzers of beminnaars der schoone kunsten aangezocht, het verbreiden van hetzelve bevorderlijk te zijn.

Aan den Redacteur der Javasche Courant.

PASSAROEAN, *den 28sten februarij 1828.*

Mijnheer,

Als een vervolg op mijne missive van den 15den januarij jl. heb ik de eer UEd. hiernevens te zenden eene beschrijving van de beste Kakao landen te *Suriname*, de wijze om de Kakao te planten, de vrucht te zweeten en verder te bereiden.

Ik heb de eer met achting te zijn.

Mijnheer

[illegible]

Beschrijving van de beste Kakao landen, de wijze van Kakao *te planten, te snoeijen, de vrucht te zweeten en verder te bereiden.*

Alzoo het bekend en buiten alle tegenspraak is, dat de vrucht van den Kakaoboom zeer veel olie of olieachtige deelen in zich heeft, volgt daaruit, dat er ook zeer vet land toe vereischt wordt om denzelven met voordeel voort te planten en goed te doen groeijen; waarom wij oordeelen, dat de volgende soorten van landen daartoe dienstig zijn; te weten, ten eersten: alle vette hooge kleilanden, die goede waterloozing en veel zelfstandigheid hebben; ten tweeden: die landen, die tegen hoogten of ritsen aan liggen, van boven zwart land en van onderen klei hebben; ten derden: de landen die van boven met zand en schulpen bedekt zijn, en klei van onderen hebben; ten vierden: de roode gemengde kleilanden, die met zand of aschachtige deelen vermengd zijn; ten vijfden: de geelachtige of graauwe kleilanden, waaronder zand gemengd is.

In alle deze landen nu groeit de kakaoboom zeer goed, maar geeft in ieder soort van land niet evenveel vrucht, te weten: in de vette of blaauwe kleilanden wordt de boom zwaar [illegible]

(*a*.) Betrekkelijk deze tentoonstelling verstaat men door *kopij*, schilderij naar schilderij; beeldhouwerij naar beeldhouwerij; snijwerk naar snijwerk; of teekening naar teekening en geenszins, schilderij naar beeldhouwerij, enz.

(*b*) In het huis met de beelden, op de Keizersgracht [illegible]

om dat dezelve al te welig groeit, geeft hij zoo veel vrucht niet als in andere landen, maar daarentegen is dezelve ook van langer duur, en in die landen die tegen de ritsen of hoogten aanliggen, en met zand, zwarten grond of schulpen bedekt zijn, geeft hij de meeste vruchten en wordt ook zeer zwaar, maar is van den kortsten duur; op de zandritsen groeit dezelven in het eerst ook nog redelijk wel, maar is om de weinige zelfstandigheid die in dat land is, mede van korten duur; waarom wij graauwe of geelachtige kleilanden die met zand vermengd zijn, voor de beste kakaolanden houden, om reden dat de Kakaoboom in dezelve van langer duur is, en ook vele vruchten geeft, daarentegen zijn de geele of leemachtige kleilanden de parwa of mangroelanden, de berrie berrielanden en de darrie of turflanden, om de hier na te noemen redenen voor de Kakao planting niet voordelig, de eerste zijn te vast en gepakt, en kunnen om die reden het water niet wel kwijt worden, om dat de kakaoboom los land wil hebben en geen water velen kan, als hebbende dezelve een' zeer langen penwortel en als die te veel water heeft, kwijnt de boom. De tweede namelijk de parwa of mangroelanden, hebben al te veel zwavelachtige deelen in zich, hetgeen de kakaoboom niet wel verdragen kan, [illegible] te weten de birrie birrielanden, hebben mede te veel zwavel en zuurachtige deelen in zich, waar de kakaoboom niet tegen kan, ook zijn die landen te ligt voor dien boom; de vierde of de darrie of turflanden, veel te laag liggende, zijn mede te ligt, en ook met te veel zure en aluinachtige deelen bezwangerd, hetgeen nadeelig voor dien boom is.

Alzoo zijn de hooge, vette en losse kleilanden, gelijk reeds gezegd is, voor dezen boom of dit gewas het beste, geschiktste en voordeeligste voor den planter. Deze landen dan vindt men nergens beter dan beneden aan de rivier *Kommewijne*, *Hoer-Helena-Kreek*, enz. aan welke beiden boorden vele vette kleilanden liggen, en waarvan men ook proeven heeft dat de kakaoboom in die landen zeer welig groeit en oud wordt.

Men heeft bij ondervinding dat de kakaoboom in de zoogenaamde Bovenlanden, te weten die aan de *Parakreek*, de rivier *Suriname* en boven *Kommewijne* gelegen zijn, ook zeer wel groeit, maar dat zulks van korten duur is; want na verloop van eenige jaren sterft dezelve; waaruit men besluiten moet dat die landen niet vet, zout- en olieachtig genoeg zijn, alsmede te koud en te vochtig, om dien boom vele of genoegzame jaren te kunnen voeden, ten einde de planter 'er voordeel van hebbe.

En alzoo nu de kakaoboom op verre na zoo schielijk niet groeit, en ook zoo schielijk geen vrucht geeft als de koffij en katoenboom, want dezelve draagt niet voor dat hij zes of zeven jaren oud is, dient men daarvoor land te hebben, waarin dezelve lange jaren groeit en veel vruchten geeft, om zulks te vergoeden, indien de planter 'er voordeel van zal hebben, en zijne [illegible] worden, te meer, [illegible] teder is, kunnende geen sterke zon of wind verdragen, wordende daarbij nog jong zijnde, zeer door de mieren en wormen geplaagd: waarom dezelve zeer veel oppassing noodig heeft, en de Kakaovrucht, reeds gezet en gevormd zijnde, is veel schielijker aan bederf onderhevig dan de koffij en katoen, waarvan echter in het vervolg in eene andere verhandeling, nader en breedvoeriger gesproken zal worden. Een en ander dient alzoo door de veelheid der vruchten, in den langen tijd dat de boom draagt, vergoed te worden.

Het planten en aankweeken van den kakaoboom is op verre na zoo gemakkelijk niet als van de koffij en katoenheester, dewijl dezelver jonge planten zeer teder zijn, en zich niet gemakkelijk laten verplanten; daarbij zijn dezelve nog jong zijnde, aan vele ongemakken onderhevig, want zij kunnen geen sterke zon of wind verdragen, en zoo zij daaraan worden blootgesteld, sterven zij zeer ligt; daarbij worden ze veel van de wormen, mieren en andere insekten geplaagd, om deze redenen nu, en dat men ze op twee- of wel drieërlei manieren of wijzen kan planten of voortkweeken, te weten: met de pitten voort op de plaats te planten daar men den boom wil hebben, of dat men de pitten eerst alleen plant, of in mandjes en dezelve naderhand verplant op de plaats of het stuk land dat men beplanten wil, om deze redenen, dan zeggen wij, dient men te weten welke de beste wijze van planten is.

Vooreerst zullen wij dan aantoonen hoe men de pitten voort op de plaats of in het stuk land dat men beplanten wil moet planten, en wat daarbij in acht te nemen is; ten tweeden: hoe men dezelve eerst afzonderlijk of in mandjes plant, en wat men daarbij in acht te nemen heeft. Als men de pitten dadelijk op de plaats of in het stuk land plant, dat men beplanten wil, wentelt men dezelve eerst wel in asch; want anders zouden de mieren dezelve beschadigen, die er wegens de vette olieachtige deelen die zij aan zich hebben, zeer graag naar zijn. Vervolgens, na dat de grond of aarde ter degen los gemaakt is, legt men zes of zeven pitten in den grond, op die plaats waar men den boom begeerd te hebben en dekt ze met een weinig lossen grond en wat asch daarop voor de insekten waarop men pinnen of iets anders legt, dat luchtig is of schuin over heen steekt op dat de sterke zon dezelve niet verdrooge, het geen zij niet verdragen kunnen. Na verloop van veertien dagen komen zij op, wanneer het zeer goed is, dat men om dezelve wat asch strooit om ze zoo veel als mogelijk is voor de insekten en mieren te bewaren, die er zoo als gezegd is zeer graag naar zijn. Als de planten nu een' vinger lang zijn, trekt men die uit die er meer dan drie of vier zijn opgekomen, tusschen dezelve eenige ruimte latende; vervolgens moet het geheele stuk land, en wel voornamelijk rondom en tusschen de planten, vooral van wied worden schoon gehouden, op dat de mieren en andere schadelijke insekten zich er niet in kunnen ophouden; vervolgens laat met de planten groeijen tot de hoogte van een voet, wanneer men slechts eene op iedere plaats daar men den boom begeert te hebben laat staan, en haalt de andere allen uit, deze plant nu of jonge boom moet wel opgepast, voor de insekten bewaard en uit het wied gehouden worden.

Ten tweeden: men kan de pitten ook zaaijen in losse aarde, onder bannanen of op koele plaatsen waarna men dezelve kan uitsteken, en verplanten in het stuk land dat men beplanten wil, maar zulks moet zeer voorzigtig geschieden, alzoo de plant een' penwortel heeft, die door het uitsteken ligt beschadigd wordt, en dus oorzaak is dat de plant kwijnt of dood gaat.

Eindelijk, ten derden, kan men de pitten of zaden ook planten in mandjes, die men daartoe laat maken, te weten, van tien of twaalf duimen hoog, en zes of acht duimen wijd, die men met goede losse aarde vult, waarin men drie of vier pitten plant; dezelve eerst wel in asch wentelende, waarover men huisjes van pienen, zijnde de bladen van den pienboom, maakt om dezelve voor de zon en den wind te beschermen; ook kan men de mandjes onder de bananen boomen zetten, wanneer men geen pienen huisjes noodig heeft; maar dan zijn dezelve meer van de insekten geplaagd, die zich veel onder de bananenboomen en in de nieuwe landen, waarin de bananen meest geplant zijn, ophouden; deze zaden of pitten nu ter hoogte van nagenoeg een voet opgegroeid zijnde, plant men ze in het stuk land en op die plaatsen, waar men ze begeert te hebben, wel te verstaan, dezelve in de mandjes latende, waarmede zij in den grond worden gezet,—waarna men éene en wel de beste kan laten staan, en de anderen uittrekt, [illegible] als hiervoor is gezegd. Deze planterij is wat moeijelijker dan de twee voorgemelde, maar ook voordeliger; want voor eerst kan men de mandjes allen bij elkander zetten, en dus de plantsoenen beter oppassen, dan wanneer dezelve door een geheel stuk land verspreid zijn, waarom er, ten tweeden, ook zoo veel niet zullen sterven.

Van deze drie gemelde manieren van planten nu houden wij de volgende voor de beste en veiligste, te weten: om de pitten dadelijk op de plaats te planten daar men den boom begeert te hebben, maar dat men dan ook met eens eene partij in mandjes plant, om daarmede de genen die dood gaan te suppleren als zijnde dan van één ouderdom.

Nu zullen wij overgaan tot de beschrijving van de wormen, mieren en verdere insekten waardoor de kakaoboom, en wel voornamelijk de jonge planten geplaagd worden. Vooreerst is 'er een worm of rups, kakaoworm genaamd, die den boom zeer veel kwaad doet; dezelve onthoudt zich bij dag in den grond, bij den stam van den boom, kruipende 's avonds of 's nachts bij den boom op, en vreet de jonge bladen en zelfs het hartbladje af, ook knaagt hij aan den wortel. Van deze wormen heeft eens een onzer medeleden op eenen morgen eene stoopflesch van een akkerland laten vergaderen. De boom wat ouder geworden zijnde, houdt deze worm zich veel op onder den bast, en zoo dezelve van tijd tot tijd daarvan niet bevrijd wordt, loopt de boom gevaar van te sterven. Ten tweeden: [illegible] de jonge planten ook zeer kwelt, en bij nacht [illegible] men 's avonds met [illegible] kan maken, [illegible] de mieren, slakken, torren en aardvlooijen, van alle deze insekten dient de kakaoplant gezuiverd te worden, als dezelve wel zal groeijen, echter wanneer de boom eenige jaren oud is heeft dezelve daarvan niet veel last meer, als wanneer men zeggen kan dat hij het gevaar te boven is en de planter er met voordeel vruchten van kan verwachten.

Om den kakaoboom in een' behoorlijken staat te hebben, op dat hij veel vruchten geve, dient dezelve, zoo wel als alle andere gewassen, van tijd tot tijd gesnoeid en gezuiverd te worden, echter op eene geheel andere wijze dan de koffijboom en katoenheester, want in plaats dat die somtijds sterk gesnoeid moeten worden, moet zulks aan den kakaoboom slechts ligt worden gedaan, om dat dezelve een regte of wezenlijke boom is, en de koffij en katoenboomen daarentegen slechts heestergewassen zijn, echter de katoenboom meer dan de koffijboom, waarom die ook altoos sterker moet worden gesnoeid, hetgeen bij alle heester- of struikgewassen plaats heeft; te meer, dewijl de kakaoboom een zeer bijzondere boom is, want in plaats dat alle andere boomen vruchten aan het jonge hout dragen, draagt de kakaoboom dezelve aan het oude hout, want veeltijds komt de vrucht uit het dikke van den stam, en geheel onderaan voort, hetgeen zeer te verwonderen is, waarom men met het snoeijen daar wel op letten moet; want als men denzelven op de manier van de koffij en katoen heester wilde behandelen, zou zulks geheel verkeerd en nadeelig zijn, en men zou geen vruchten krijgen. Deze boom dan moet niet sterk gesnoeid of gekapt worden; want men moet zorgen dat hij altoos veel en rijp hout heeft, als men [illegible] van het drooge of dorre hout worden gezuiverd, alsmede van de waterlooten of zuigers, die anders alle de sappen naar zich trekken, waardoor hij dan eenigzins luchtig wordt gehouden, hetgeen zeer goed is; verder moet hij vooral van de zoogenaamde vogelkaka, waarmede deze boom sterk geplaagd is, ontlast worden, alsmede van de wormen, die zich onder de bast ophouden, en aan den boom knagen.

De bereiding van dit produkt bestaat vooreerst in het zweeten, en ten tweeden in het droogen; het zweeten wordt op tweeërlei manieren gedaan, te weten: op hoopen, die dun met presenningen of bannanenbladen worden toegedekt, de andere manier is in kisten of bakken; echter houden wij de manier van zweeten op hoopen voor de beste, om reden, dat die beter gekeerd kunnen worden en beter uitwasemen dan in de kisten of bakken, dus egaler zweeten en beter onder elkander worden gemengd, alsmede dat de kakao dan beter van de draden of vesels waarmede de pitten aan elkander vast zijn, kan worden gezuiverd. Deze manier van zweeten geschiedt somtijds op de droogerij, in de open lucht, om dat men altijd in de loods geen plaats genoeg heeft; maar wij houden zulks niet voor goed, en beter dat het in de loods geschiede, om dat de kakao alle dagen gekeerd moet worden, waardoor men dan somtijds in de open lucht door den regen kan verhinderd worden; kan men dezelve twee maalen daags keeren zulks is nog beter,

want hoe losser de kakao op elkander ligt, hoe beter en hoe gelijker dezelve zweet, en zich van de slijm, waarmede zij bezet is, ontdoet. Zoodra de kakao nu, als men haar door breekt, eene egale paarsche of violetkleur heeft, dan heeft zij genoeg gezweet, welke kleur zij gewoonlijk in acht, tien of twaalf dagen verkrijgt, dan spreidt men haar dun van elkander, en doet er asch of gedroogde fijne kleiaarde op, dezelve wel ter degen met de handen omkerende, op dat zij de asch of fijne aarde overal vatste, die 'er door de vettigheid aan blijft kleven, hetgeen best 's morgens vroeg geschiedt, dewijl zij voorts in de zon moet worden gelegd om te droogen, en zij geen sterke zon kan verdragen, dewijl de bast dan berst; vervolgens keert men haar met de handen nu en dan eens om; tot dat de asch of fijne kleiaarde 'er wel vast op zit, en de kakao droog is, wanneer dezelve, voor dat de zon sterk wordt, in de loods gebragt, dan uit elkander gelegd en nu en dan eens omgekeerd wordt; verder legt men haar nog eenige keeren in de zon, tot zij geheel droog is, wanneer men de slechte boonen 'er laat uitzoeken, en uitgewaaid zijnde, kan zij in vaten of zakken gedaan worden, om te verzenden. De asch houden wij voor de bereiding het beste, om dat de kakao dan schielijker droogt, en dezelve daardoor beter voor de mijt, waaraan dit produkt [illegible]

D. [illegible]

SCHEEPSBERIGTEN.

STRAAT-SUNDA.

Ingezeild.

Maart 13—Eng. schip *America of Dublin*, Robs. Donal, van Rio de Janeiro den 1sten januari, naar Sinkapoer.—Z. M. brik *Dourga*, M. Stuart, kruissende in station no. 1.

Doorgezeild.

Maart 12—schip *Henriette en Henrij*, F. J. Vlieger, van Batavia den 11den maart, naar Amsterdam.

Maart 13—schip *Admiraal Buijskes*, J. G. Duncan, van Batavia den 12den dito, passagiers: mevrouwen Kruseman en kind, Dusecan, McDonnell en Spencer.

BATAVIA.

Aangekomen.

Maart 16—brik *Johanna Maria*, A. G. de Kater, van het eiland Onrust, den 16den maart.—Eng. schip *Waterloo*, S. W. Rattenburell, van Diemansland, den 23sten januarij.

Vertrokken.

Maart 15—Eng. brik *Cecilia*, P. M. Stavers, naar Sinkapoer, passagiers: de heer H. Seabrook, mevrouw Stavers en 3 kinderen.—stoom-boot *Van der Capellen*, F. W. E. Lange, naar Samarang.

Maart 16—schip *Grace*, F. W. Godt, naar Sinkapoer, passagiers: de heeren J. Eilbracht, B. D. Haase, en de jonge juffer F. L. Haase.—Amerik. brik *Van Couver*, [illegible] naar Rotterdam.—schoener *Molucco*, J. Clunes, naar [illegible]

SAMARANG.

Aangekomen.

Maart 9—brik *Dorothea*, A. Riggs, van Soerabaija.

Maart 10—brik *Hoeksoen*, J. G. Klein, van Rembang.—schip *Marij*, J. H. Greene, van Soerabaija.

Vertrokken.

[illegible] *Van der Capellen*, F. W. E. Lange, naar Batavia [illegible]

Maart [illegible] heeren J. David, [illegible] Wamon.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Maart 9—Chinesche wankang *Engkiet*, Tantiaukwie, van China.

Vertrokken.

Maart 10—Zr. Ms. schoener *Pollux*, luit. der 2de klasse G. W. Williggers, koersstellende om de west.

ADVERTENTIEN.

—Voor het Gouvernement is scheepsruimte noodig tot den overvoer van 80 à 100 inlanders naar Benkoelen.

De directeur van 's lands producten en civiele magazijnen.
J. C. REIJNST.

—De Resident van Batavia maakt bij deze bekend, dat op zaturdag den 22sten dezer, voor 's lands kleeding magazijn alhier, voor rekening van het Gouvernement, publiek zullen worden verkocht de volgende in gemeld [illegible] zich bevindende lijwaden, als:

203	stuks	blaauw salempories van 7 ellen.
246	„	[illegible] 9 dito.
1403¾	„	[illegible] doeken Europesche.
1890	„	dito dito Indische.
3265	„	Pondicherische dito dito.
402	„	Poetoes.
302	„	Chelassen.
170	„	Madrassche sprejen kleine.
585	„	Roode katoenen lijwaden.
150	„	Bengaalsche sprejen.
3500	„	Rood baftas.
940½	„	Europesche batiksche hoofddoeken.
880½	„	dito roode dito.
2073	„	Rood karwaas.

zullende de betaling van den koopprijs moeten geschieden voor $\frac{2}{3}$ in zilveren en $\frac{1}{3}$ in koperen munt.

De Resident voornoemd,
BATAVIA, BESIER.
den 14den maart 1828.

—De Resident van Batavia, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, maakt bij deze bekend, dat op aanstaanden zaturdag den 22sten dezer, voor rekening van het Gouvernement, publiek aan de meestbiedenden zullen worden verkocht 86 banken en 2 tafels, door Zr. Ms. schip van oorlog KORTENAAR alhier achtergelaten; zullende de betaling van de koopsom voor $\frac{2}{3}$ in zilver en voor een derde gedeelte in kopergeld moeten geschieden.

De Resident voornoemd,
BATAVIA, BESIER.
den 17den maart 1828.

—Met referte aan de door den Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen in de Bataviasche Courant van den 9den februari jl. no 18, geadverteerde verkooping van het bamboezen met adappen gedekte huis, van den gewezen zoutverkooper te Doekoon, maakt de ondergeteekende resident van Soerabaija bij deze bekend, dat die verkooping nog niet heeft plaats gehad, maar op den 25sten maart aanstaande, ten overstaan van den assistent resident van Grissee, voor deszelfs bureau zal geschieden.

SOERABAIJA, *De Resident van Soerabaija,*
den 8sten maart 1828. VAN HAAK.

—De Resident van Tagal, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, maakt bij deze bekend, dat ten zijnen bureele van heden eene inschrijving is geopend voor de leverantie van 22 dubbelde stellen paarden tuigen, voor de brievenpost karren dezer residentie. De gegadigden voor deze leverantie worden bij deze uitgenoodigd om hunne inschrijvings billetten voor of op den 31sten dezer intezenden, als wanneer de inschrijving zal worden gesloten en tot de uitbesteding worden overgegaan.

Zullende aan den minsten inschrijver worden uitbetaald eene premie van 1 percent.

[illegible]
VAN DE POEL.

—De Resident van Bantam brengt bij deze ter kennisse van elk en een iegelijk, dien zulks zoude mogen aangaan, dat op onderscheidene tijden in den loop van het afgeloopen jaar 1827, door de beambten der politie in deze residentie zijn achterhaald geworden twaalf kranjangs javasche tabak, dewelke door de eigenaars of begeleiders verlaten zijn geworden en sedert dien tijd aan het residentie kantoor zijn gedeponeerd geweest,—en dat mitsdien bij deze worden opgeroepen alle degenen, welke vermeenen daarop aanspraak te kunnen maken, om eende op vertoon van behoorlijk bewijs van eigendom, dezelve tabak terug te erlangen; zullende ingeval zich binnen den tijd van zes weken, na dato dezer, zich tot dat einde niemand mogt opdoen, meergemelde tabak publiek aan den meestbiedenden worden verkocht, en over het provenu zoodanig worden beschikt, als hierdoor is bepaald.

De Resident voornoemd,
CERAM, *den 13den maart 1828.* F. H. SMULDERS.

—Naar aanleiding eener resolutie van de Indische Regering de dato 11 maart ll. no. 2, wordt bij deze ter kennisse van de belanghebbenden gebragt, dat de buiten Batavia woonachtige deelhebbers in de Javasche Bank, de nu bepaalde stortingen voor ingeschreven aandeelen ten plaatse van hun verblijf tegen voorloopige bewijzen [illegible]

De Secretaris,
C. J. SMULDERS.

EDICTALE CITATIEN.

Pro Fisco.

Alzoo de Raad van Justitie te Samarang, op het daartoe door den fiskaal R. O., bij denzelven Raad, gedaan verzoek, heeft verleend, het tweede defaut en ten profijte regtens, admissie tot het doen eener derde citatie, ex-superabondantie bij edicte *ad valvas curiae*, tegen woensdag den 16den april eerstkomende, op en tegen allen en een iegelijk, die eenigen eigendom, actie of pretentie vermeenen te hebben, op de provenuen van de hieronder volgende amfioen, als:

Van eene hoeveelheid roode amfioen, op den 30sten junij jl., te Ampel bij den chinees *Sie Djap* aangehouden, ter zwaarte van zeven spaansche matten en drie duiten, hebbende de waarde van twaalf guldens.

Van eene hoeveelheid roode amfioen, op den 14den junij jl., bij de huishoudster van zekeren *Lauw Tahoe*, te Mateseh onder Soerakarta aangehouden, ter zwaarte van zeven duiten, hebbende de waarde van een gulden [illegible]

[illegible] bij den chinees *Liem Tjoetiong*, nabij Bojolalie aangehouden, ter zwaarte van drie-en-dertig spaansche matten en zeven duiten, hebbende de waarde van zeven en vijftig guldens en drie-en-vijftig cents.

Van eene hoeveelheid van vijftien bollen, of twee en dertig katjes Bengaalsche amfioen, tusschen den 9den en 10den april ll., in eenen kuil nabij de rivier Kaligong te Tagal gevonden, ter waarde van acht honderd twee-en-dertig guldens.

Van eene hoeveelheid amfioen, op den 27sten februarij jl., bij den Dalm van den Prins *Pakoe Alam* te Djocjokarta aangehouden, en gevonden bij den Javaan *Trajan*, doch die zich door de vlugt heeft gered, ter zwaarte van achttien spaansche matten en zes duiten, hebbende de waarde van dertig guldens en vier-en-vijftig cents.

Van eene hoeveelheid amfioen, op den 9den januarij jl., bij den chinees *Saoetjong*, te Soerakarta aangehouden, ter zwaarte van negentien spaansche matten, hebbende de waarde van dertig guldens en negen-en-negentig cents.

Van eene hoeveelheid amfioen, op den 8sten [illegible] jl., bij de vrouw van *Tan Ping*, te [illegible] onder Taman

aangehouden, ter waarde van eene spaansche mat en twee duiten, hebbende de waarde van een gulden.

Van eene hoeveelheid amfioen, bij den chinees *Sia Kie*, gevonden en aangehouden, ter waarde van twee spaansche matten en twee duiten, hebbende de waarde van drie gulden en drie en twintig centen.

Van eene hoeveelheid roode amfioen en amfioen roet, bij den chinees *Sie Giok Tjien* gevonden en aangehouden, hebbende de waarde van een gulden.

Zoo is het, dat ik ondergeteekende, tweede deurwaarder en gezworen exploiteur bij den raad van justitie voornoemd, bij deze voor de derde maal dagvaard allen en een iegelijk, welke eenig regt, actie, of pretentie vermeenen te hebben op gemelde onderscheidene provenuen, voortgesproten uit de overgifte van de hierboven vermelde amfioen, om op woensdag den 16den april 1828, des morgens te half acht ure precies, in persoon dan wel bij gemagtigden ter openbare rol van gemelden raad te compareren, ten einde het tweede defaut te purgeren en als nog te hooren aanhalen aan den intendant [illegible] tegen de nalatigen of non-comparanten, dat zij zullen worden verklaard van hun regt en pretentie te zijn verstoken, en hun deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gedaan, gepubliceerd en geafficheerd, van de puije van het raadhuis te Samarang, den 7den maart 1828.

De tweede deurw. en gezw. expl. voornd.
SCHWARTZE.

—Alzoo President en Leden in den Raad van Justitie te Soerabaija, op het daartoe door den fiskaal bij denzelven raad *Jacobus Cornelis Schmidt*, R. O., gedaan verzoek, hebben verleend het derde defaut en de profijte van dien regtens, met admissie tot het doen van eene vierde citatie ex super abundantie bij edicte ad valvas curiæ, op en tegen alle degenen, die vermeenen mogten eenig regt, actie, of pretentie te hebben op een, in den loop der maand mei 1827, ter reede alhier opgevischt scheeps anker, wegende circa 700 ponden, dragende geene bijzondere merkteekenen, en liggende thans voor een ieder ten toon op 's lands equipagie werf alhier, alsmede tot het dienen van intendit;

Zoo is het, dat ik *Dirk Swart* eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij voornoemden raad, bij deze voor de vierde maal ex super abundantie dagvaard alle degenen, die vermeenen mogten eenig regt, actie of pretentie [illegible] om op woensdag die zijn zal den 28sten mei 1828 des morgens ten half acht ure, in persoon dan wel bij gemagtigden te compareren ter openbare rolle van meergenoemden raad, op deszelfs gewone audientie zal, om te zien dienen van intendit met de verificatoire bescheiden van dien, en daartegen te procederen als naar regten, sub poene tegen de nalatigen of non comparanten, dat zij zullen worden verklaard van hun regt en pretentie te zijn verstoken, en hun deswege zal worden opgelegd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus geaffigeerd en gepubliceerd, na voorgaanden klokslag, van de puije van het raadhuis te Soerabaija, den 11den maart 1828.

De eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij den raad van justitie voornoemd.
D. SWART.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

J. R. Hartgers heeft ontvangen: boter, hammen, roode wijn, [illegible] wijn, bier, slaolie, keukenzuren, banket, [illegible], kinderschoenen, kanten lijfjes, gemaakt kindergoed, opgemaakte mutsen en kragen, voiles en doekjes, gebloemde en effen tule aan het stuk, breede en smalle witte en zwarte kanten, gebloemd en effen neteldoek en gaas, cambriks, james, flanel, garneer tule en koord, italiaansche dames hoeden, heeren en dames kousen, sokken, zwarte zijden dassen, schoenlint, lindens, haai en bolletjes naai katoen, jongens hoeden, petten, pommade, huile antique, blanketsel, essence de peperment, eau-de-luce, odeurs, eau-de-cologne, tand en nagelborstels, cardamon, bijouterien, kinderspeelgoed, gekleede en ongekleede poppen en diverse goederen meer.
BATAVIA, den 14den maart 1828.

—In de maand april aanstaande, de dag nader te bepalen, zal door den vendumeester te Samarang, voor rekening van den gecedeerden boedel van *Pieter Nicolaas Dosse*, bij openbare veiling worden verkocht:

1. Een erf met het daarop staande steenen met pannen gedekt huis, gelegen binnen deze stad aan de oostzijde van de kerkhofstraat, wijk litt. E no. 543.

Een stukje land, met het daarop staande steenen met pannen gedekt huis en bijgebouwen, gelegen buiten deze stad wijk litt. [illegible] no. 400.

2. Een erf met het daarop staande steenen met pannen gedekt huis, gelegen binnen deze stad, wijk litt. C no. 257.
3. Een dito, wijk litt. D no. 367.
4. Een dito, wijk litt. D no. 365.
5. Een dito, wijk litt. D no. 366.

Op alle zoodanige conditien, als in tijds, nevens de bewijzen van eigendom, ten vendukantore voor de gegadigden ter visie zullen liggen.

De curatoren in den gecedeerden boedel van P. N. Dosse.
SAMARANG, P. W. DOEVE.
den 10den maart 1828. Mr. C. P. ARBESCH.

—Verkooping op regterlijk gezag. Op maandag den 31sten maart 1828 zal alhier ten huize van den ondergeteekenden bij executie, door vendumeester worden verkocht:

Zeker woonhuis van steenen met pannen gedekt, staande en gelegen bewesten het fort, toebehoorende aan den heer *Johannes Christoffel Holtrop*, voor en ten behoeve den heer *Frans Jacobus Mente*, bij vonnis van den raad van justitie te Samarang d. d. 22 october 1827.

Indien er iemand mogt zijn, die eenig regt, actie of toezegging [illegible] opponeren tegen de executie en verkooping, die kome en make het mij ondergeteekenden bekend.
REMBANG, *De waarnd. exploiteur,*
den 12den maart 1828. J. AGERBEEK.

—Supra fijn blaauw laken, hagel in soorten, en europesche servetten, te bekomen bij VAN DASTEN en Co.

—Brandhout te bekomen bij VAN DASTEN.
in de Stad en op Goenong sahari.

—Op de vendutie van aanstaanden vrijdag den 21sten maart 1828, zal mede voor rekening van den heer *van Outeren*, staande op deszelfs vertrek naar Nederland, worden verkocht eene Barouchette benevens twee span goed gedresseerde wagen paarden met dies tuigen.

GEBOORTEN.

Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapen dochter *C. E. Meijer* echtgenoot van J. F. C. SCHOONHEID.
SAMARANG, *5 maart 1828.*

—Heden verloste van eene dochter de echtgenoot van KONINGSPLEIN,
den 11den maart 1828. C. STRICKER.

—Den 5den maart 1828 beviel te Soerabaija van eene dochter de huisvrouw van *W. A. Palm*; dienende deze [illegible] bekenden.

NAGELATEN BOEDELS.

Alle degenen, die iets te pretenderen hebben of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den 1sten luitenant van de 18de afdeeling *Lijcklama à Nijeholdt*, gelieven daarvan opgave te doen, binnen den tijd van vier weken, aan de benoemde kommissarissen.
SAMARANG, DE FRIJ, *1ste luit.*
den 11den maart 1828. POCHET, *2de luit.*

—Degenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan de nalatenschap van wijlen den heer *David van Waard*, in leven gepensioneerd koopakhuismeester, den 25sten januari jl. te Pakkies overleden, gelieven binnen eene maand aangifte of betaling te doen bij
Den Agent der Bataviasche weeskamer te Krawang.
WANAIJASSA,
den 10den maart 1828. CROESE.

—Allen die pretentie of iets verschuldigd zijn aan wijlen den op den 29sten januari j. l. alhier overleden 2den luitenant van den algemeenen staf *Abraham van Harencarspel*, worden verzocht opgave te doen aan de executeuren in den boedel.
LAVENI VAN HARENCARSPEL, geb. *Frecht.*
KLERK, *2de luit.*
PADANG, *25 februari 1828.*

—Alle degenen, [illegible] pretenderen hebben van wijlen *C. van Butselen*, in leven 2de luitenant bij de 19de afdeeling nationale infanterie, gelieven daarvan opgave te doen, binnen den tijd van zes weken aan Chs. DE SALIS, *1ste luit.*
SAMARANG, POCHET, *2de luit.*
11 maart 1828. *Kommissarissen in den boedel.*

VERTREKKENDE PERSONEN.

F. J. Steelman en familie, vertrekken naar Nederland.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

Te huur of te koop, het huis naast de heeren *Mills Haswell* en *Co.*, op de Groote-rivier, te bevragen bij VAN ENGGAM.

—*Paulus Arends* heeft tot deszelfs generalen gemagtigden aangesteld den notaris *Bosse.*

TE BATAVIA TER LANDS DRUKKERIJ.